

קובה - עפתיו! - המלצות על טיולי תרמילאים

עידו ויסמן - מערכת אתר למטייל - 13/08/2015

דמיינתם פעם איך היו נראים החיים בשנות החמישים? איך הייתה נראית שגרת היום-יום שלכם במדינה סוציאליסטית? בין אם אתם הרפתקנים, חובבי תרבויות או סתם כאלו המחפשים אחר התרגשויות וחוויות בלתי שגרתיות, קובה היא ללא ספק אחד מאתרי החובה הבינלאומיים שלכם, כאלו שתצטרכו להגיע אליהם במוקדם או במאוחר, ובמקרה של קובה, ההולכת ומשתנה, מומלץ להגיע כמה שיותר מהר. תשאירו בבית את כל מה שחשבתם על איך העולם אמור להתנהל ובואו לטייל באחת המדינות הכי מרתקות, צבעוניות וממכרות בעולם

סקירה כללית על המדינה

[הרפובליקה של קובה](#) בקיצור או (Republica de Cuba) קובה, היא מדינה קומוניסטית השוכנת באי הגדול ביותר בקריביים ולה אוכלוסייה של כ-11 מיליון תושבים. ערים צבעוניות, נופים טבעיים, חופים קריביים מדהימים, רום וסיגרים משובחים, היסטוריה עשירה ופסקול קובני קצבי ברקע. כל אלו הם רק חלק מהסיבות המושכות לכאן מיליוני תיירים בשנה. אולם הערך המוסף האמיתי של קובה, זה שגם מיטב המלונות בלאס וגאס לא יצליחו לחקות, טמון בעושר התרבותי ובאופי הייחודי של האי המבודד הזה, אשר הקפיד לשמור על צביונו העצמאי לאורך ההיסטוריה בקנאות אין קץ. כאילו הייתה לניסוי חברתי מטורף ומתכונן מראש, עברה קובה תחת משטרם של האימפריה הספרדית והאמריקאית השונות כל כך, קיבלה לשורותיה מהגרים שונים ומגוונים מאפריקה, צרפת ובריטניה וידעה הפיכות ומלחמות רבות עקובות מדם עד אשר החליטה, בסוף שנות ה-50 של המאה הקודמת, לקפוא בזמן כמדינה קומוניסטית, תוך שהיא "מסתגרת" מהעולם החיצון ומהגלובליזציה.

מאז התפרסמו תוצאות ה"ניסוי" הזה באמצע שנות ה-90, כאשר החליטה המדינה לפתוח את שעריה לעולם, קסמה של קובה החל לעשות שמות למרחקים והתיירים החלו להגיע בהמוניהם. אין ספק כי אחת הסיבות העיקריות למשיכה הטבעית של מיליוני התיירים לאי המרוחק הזה היא התפאורה

ההיסטוריה והטבעית של קובה, אשר נשמרה בידי הקובניים בעיקר בשל כורח המציאות והמצב הכלכלי הקשה. הרכבים האמריקאים הישנים שכאילו נלקחו מסרטי הפשע של שנות ה-50, הרחובות הקולוניאליים בני מאות שנה הנחשבים בקובה לעוד מקום מגורים רלוונטי ושלטי המהפכה הניצבים להם בצד הדרך וקוראים ל"מולדת או מוות" (Muerte o Patria) או "תחי המהפכה" (la Viva la revolucion), ביותר הארוכה כמהפכה מתגלה עתה שרק ממה גרוטסקיים שרידים מעין כולם, כולם בהיסטוריה.

אולם רק לאחר הביקור במדינה ניתן להיווכח כי את מה שהצליחו הקובניים לשמר יותר מכל הם לא המכוניות, הרכבים או סממני המהפכה הישנים, אלא דווקא הדברים הנסתרים לעין, ערכים שנדמה כאילו נשכחו מהעולם המערבי של חיינו - שגרת החיים הנוסטלגית המתנהלת ברובה מחוץ לבית, קשרי הקהילה והשכנות הטובים, האינטראקציה הבין אישית של פעם ושמחת החיים הפשטנית אשר יכולה להסתכם בכדור טניס קטן בשביל זוג ילדים או בריקוד סלסלה ספונטני בשביל זוג מבוגר.

יש הרבה מה לראות בקובה. לא תרצו לפספס שיטוט חסר תכלית ברחבותיה של [הוואנה](#), ביקור בחוות הטבק של [ויניאלס](#) או הופעה חיה של להקה קובנית וותיקה באחד המועדונים. אולם זכרו שקובה היא לא מדינה של אתרי חובה ואפילו ההפך הוא הנכון. ביקור תזזיתי בין "אתרי החובה" הוא הדרך הבטוחה לפספס את המדינה כולה. ה"הצגה" המרכזית בקובה נערכת מדי יום, ברחובות הסואנים, ומשתתפיה הם לרוב ילדים המשחקים להנאתם בכדור או בגולות, קבוצות חברים בכל גיל המתאגדות בפינת רחוב למשחק דומינו או לברביקיו מסורתי וכמובן הם התושבים חסרי המעש, היושבים בפתחי בתיהם וצופים על כל המתרחש. כאן, בין רחוב חסר שם אחד למשנהו, בין מפגש עם משפחה קובנית נחמדה למוכר קיוסק חברותי, טמון סוד הקסם באי הכל כך מיוחד הזה.

היסטוריה על רגל אחת

לפני הנופים, האנשים והמוזיקה, קובה היא קודם כל שריד היסטוריה נדיר המאפשר למבקרים בה לחזור בזמן, בין אם לשנות החמישים בהוואנה ובין אם למאה ה-19 בווינאלס ובכפרים השומרים על צביונם הקולוניאלי. כך או כך, ביקור בקובה מצריך היכרות עם סיפורה ההיסטורי, רווי ההפיכות, המשטרים וההרפתקאות.

למרות שראשוני המתיישבים באי הגיעו לכאן בסביבות 5300 לפנה"ס, ההיסטוריה המודרנית והמתועדת של האי החלה ב-28 לאוקטובר 1492, כאשר התגלתה קובה לשאר העולם, ובעיקר לממלכה הספרדית, בידי מגלה היבשות הנודע כריסטופר קולומבוס. הגילוי הוביל לכיבוש האי בידי הספרדים ב-1511 ולהנחלת שלטונם הקולוניאלי הארוך עד סוף המאה ה-19, אז הם גורשו מהאי בידי

האמריקאים. בעוד מרבית המדינות באמריקה הלטינית זכו להיפרדות מהשלטון הספרדי בתחילת המאה ה-19, קובה זכתה לעצמאותה הרשמית רק ב-1902, לאחר שהאמריקאים השאירו את האי לניהולם הריבוני של תושביה. למרות ה"מחווה" האמריקאית הנדיבה, העצמאות אשר ניתנה לקובנים מארצות הברית, סיפקה למעצמה הצפונית שליטה כלכלית רחבה בקובה והיא לוותה בשורת תנאים מעוררי ביקורת המותרים עד היום לאמריקאים להחזיק בשטחים אסטרטגיים צבאיים בתוך האי, ביניהם גם הבסיס הצבאי ומתקן הכליאה "גואנטנמו" (Guantanamo) הידוע לשמצה.

ב-1933 נערכה הפיכה נוספת במדינה, אשר העלתה לעמדת כוח את הרודן הנוקשה בטיסטה דאגה לטובת התושבים את לחלוטין והזניח ונצלנית אכזרית בצורה בקובניים שמשל (Batista), לאינטרסים הכלכליים של ארצות הברית ושל מקורביו. למעשה, עד אמצע שנות החמישים, ותחת הנהגתו של בטיסטה, הייתה קובה למדינה קפיטליסטית אשר רוב שטחה וכלכלתה נשלט על ידי משקיעים וחברות אמריקאיות. באותם ימים הייתה קובה גם יעד תיירותי ראשון במעלה לכל שועי ארצות הברית, למאפיונרים הכבדים שלה ולכוכבים ההוליוודים המפורסמים, אשר הגיעו בהמוניהם לבתי הקזינו ולמועדונים של הוואנה.

ההפיכה הקובנית - לקובה יש היסטוריה ארוכה של הפיכות אך האחרונה מביניהן, והמפורסמת מכולם, היא זו של פידל קסטרו וקבוצת המורדים שלו. ניסיון ההפיכה הראשון, והכושל, של קסטרו החל ב-1953 ובעקבותיו נשלח קסטרו לכלא. משהשתחרר, ב-1956, נדד קסטרו למקסיקו ושם החל לתכנן את ניסיון ההפיכה הקובנית השני והמוצלח. שם גם התגבשה קבוצת המורדים הידועה בשם "26 de Julio" (את דגליה ניתן לראות ברחבי קובה), אשר בין חבריה היו גם ראול קסטרו (אחיו של פידל ונשיאה הנוכחי של קובה) וארנסטו צ'ה גווארה, המורד הארגנטינאי המפורסם. ב-1956 הגיעו קבוצת המורדים לחופיה של סנטטיאגו, בדרום קובה, והחלו בלחימת הגרילה האלימה כנגד השלטון של בטיסטה. ההתקוממות העממית של קסטרו וחבריו, אשר זכתה לתמיכה רחבה מצד המקומיים, הובילה לבסוף להפלת המשטר של בטיסטה ב-1 לינואר 1959 ולהקמת הרפובליקה הקומוניסטית השולטת במדינה עד היום.

עם עלייתו של קסטרו לשלטון, ניתקה ארצות הברית מגעים דיפלומטיים עם קובה ולאחר שזה הראשון חבר אל ברית המועצות בציר המדינות הקומוניסטיות, בתחילת שנות השישים, הטילה ארצות הברית את האמברגו (חרם כלכלי) המפורסם, שנמשך עד היום ואוסר על קיומו של כל סחר כלכלי שהוא בין המדינות. במשך שנים, האמברגו האמריקאי לא השפיע רבות על כלכלתה של קובה בזכות תמיכה כלכלית רחבה מצדה של ברית המועצות. אך עם נפילת מסך הברזל ב-1991 והתפרקותה של ברית המועצות, נותרה קובה לבדה במערכה, ללא משאבים משמעותיים ועם מצב כלכלי קשה במיוחד. פרט לניתוק היחסים עם קובה ולחרם הכלכלי, אסרה ארצות הברית על אזרחיה לבקר בקובה, איסור התקף גם היום. בנוסף לכך, אוסרת ארצות הברית על אזרחיה לקנות, למכור ואף לעשן את מוצר

הדגל של הכלכלה הקובנית - הסיגרים.

קובה כיום- בשל מצבה הכלכלי הקשה בתחילת שנות ה-90, החליטה קובה לפתוח את שעריה לתיירים, החלטה שמצד אחד הצילה את המדינה מקריסה כלכלית, אך מצד שני גם חשפה את התושבים המקומיים לרמת החיים הגבוהה של התיירים. דבר זה גרם לכרסום מסיבי במעמדה של האידאולוגיה הקומוניסטית באי ולהיחלשות מתמדת בהסתגרות של המדינה. בשנים האחרונות עברה קובה מספר שינויים חשובים, אשר תחילתם בהעברת השלטון מפידל קסטרו (אשר מצבו הבריאותי מנע ממנו להמשיך לנהל את המדינה), לאחיו ראול ב-2008. שינויי השלטון הובילו למספר הקלות על חיי התושבים ובתוך כך ביטול האיסור לרכישת מחשב אישי וביטול התקנה האוסרת על המקומיים לישון בבתי המלון לתיירים. על פי הדור הצעיר במדינה, אשר ניכר כי צמא לשינוי משמעותי, זוהי רק ההתחלה, וברחובות כבר מדברים בגלוי כי קובה עתידה לעבור מהפך נוסף בשנים הקרובות לקראת הפיכתה לבסוף למדינה דמוקרטית, בעלת שוק חופשי. ההיסטוריה של קובה, כמו גם העם הקובני עצמו, כנראה עוד לא מצאו מנוחה.

שפה ושליטה באנגלית

השפה המקומית המדוברת הינה ספרדית. רמת השליטה באנגלית משתנה - בעוד שעם המקומיים הותיקים כמעט ולא תצליחו להחליף מילה שאינה בספרדית, עם הצעירים תוכלו לפעמים לנהל שיחה שוטפת באנגלית. כמו כן, מרבית דוברי האנגלית נמצאים בעיקר בערים הגדולות והתיירותיות (הוואנה, טרינידד וסנטיאגו) ומחוץ להן נדיר יהיה לפגוש דובר אנגלית טובה. פרט למלונות התיירותיים כמעט ולא תמצאו שירותים ציבוריים כלשהם באנגלית.

גיאוגרפיה/טופוגרפיה

קובה היא למעשה ארכיפלג של איים הנמצא בחלקו הצפוני של הים הקאריבי, בין מפרץ מקסיקו מוקף, בקאריביים ביותר הגדול האי שהוא, המרכזי האי. האטלנטי האוקיינוס לבין (Gulf of Mexico) בארבעה איים קטנים מסביבו, ועליו נמצאת מרבית הטריטוריה של המדינה. האי עצמו מחולק ל-16 מחוזות פוליטיים, אולם מבחינה גיאוגרפית נוטים לחלק את האי לשלושה אזורים שונים (אם כי הם אינם שונים בהרבה מבחינה טופוגרפית).

האזור הצפוני-מערבי - אזור הכולל בתוכו את הוואנה ואת אזור הגבעות והעמקים היפיפה פינאר דל ריו המתוירת העיירה שוכנת בליבו אשר (Pinar del Rio) [וינאלס](#).

האזור המרכזי - אזור הכולל בתוכו את הערים [טרינידד](#), (Trinidad) סייאנפואגוס וסנטי (Cienfuegos)

ספיריטוס (spiritus Santi).

האזור הדרומי-מזרחי - אזור הכולל בתוכו את [סנטיאגו](#) , את מחוז גואנטאנמו (Guantanamo), שבפינתו המזרחית שוכנת גם העיירה [ברקואה](#), בקובה ביותר הגבוה הרים רכס ואת (Bracoa) ה-Sierra Maestra.

מסביב לארכיפלג המרכיב את קובה שוכנים עוד כ-4,000 איים קטנים המציעים ברובם חופים קריביים מרהיבים והתיישבות אנושית מועטה. את כלל האיים הללו נוטים לחלק לארבע קבוצות שונות:

- ארכיפלג קולורדוסבין המכילה הצפונית האיים קבוצת - (Archipiélago de los Colorados) היתר את האיים התיירותיים Levisa Cayo ו- Jutias Cayo.
- ארכיפלג קנראוס להוואנה הדרומית האיים קבוצת - (Archipiélago de los Canarreos) ולחלקה הצפוני של קובה, אשר מכילה בין היתר את האי השני בגודלו אחרי קובה עצמה, Isla de juventud, אשר שימש כמקום מחבואם של פיראטים רבים לאורך ההיסטוריה וכמקום מעצרו של קסטרו ב-1953. האי לא יושב כמעט מעולם והוא משמש כיום בעיקר לגידולים חקלאיים שונים ולתיירות צלילה. אי נוסף השייך לקבוצת האיים הזו הינו Cayo Largo del Sur, אי קטן השוכן מזרחית ל Isla de juventud ומשמש כיעד לנופש קאריבי.
- ארכיפלג סבנה- קאמגווי הגדול הארכיפלג - (Archipiélago de Sabana-Camagüey) מכולם הנמצא צפונית לחלקה המרכזי של קובה, על שפת הים האטלנטי. האי הפופולארי והמפורסם ביותר בארכיפלג הינו Jardines del Rey ("גני המלך") - אי מוארך השוכן מעט צפונית לחלקו המרכזי של קובה ואשר מוכר בעיקר בזכות שתי רצועות החופים המרהיבות שלו, Coco Cayo ו-Guillermo Cayo המתהדרים בשורה של מלונות מפוארים ומתאפיינים באווירה תיירותית למדי.
- ארכיפלג "גני המלכה" (Reina la de Jardines) -- קבוצת איים השוכנת בחלקו הדרום-ערבי של קובה ומשמשת בעיקר לאתרי צלילה ודייג.

תיאור מסלול קצר ומסלול ארוך

בגלל צורתו המוארכת של האי, המסלול בקובה מתחיל לרוב ב[הוואנה](#) ובחלקו הצפוני של האי ונמשך משם דרומה עד העיר השנייה בגדולה באי, [סנטיאגו](#). לכן, אם תרצו לבקר את כל האי, מומלץ שתקבעו מראש נחיתה בהוואנה והמראה מסנטיאגו (או להיפך). אם האפשרות הזו לא רלוונטית ואתם נאלצים לנחות ולחזור מהוואנה, תוכלו לקצר את זמני הנסיעות שלכם באמצעות טיסה פנימית מסנטיאגו להוואנה. עלות הטיסה היא כ-100 "קוק" (ראו סעיף "תחבורת פנים- טיסות"). אם ברשותכם זמן

מוגבל מומלץ להתמקד בחלקה הצפוני-מרכזי של קובה בלבד.

מסלול קצר (כשבוע) – התמקדות בחלקה הצפוני והמרכזי של קובה: הוואנה (2-3 ימים) - ויניאלס- (יומיים) – טרינידד (יומיים) - הוואנה.

מסלול ארוך (מעל שבועיים) - הוואנה (4-5 ימים) - ויניאלס (2-3 ימים) - טרינידד (2-3 ימים) - סנטיאגו (2-3 ימים) - ברקואה (יומיים) - הוואנה.

5 דברים שאסור לפספס

העיר העתיקה בהוואנה - לבקר בקובה מבלי להקדיש מספר ימים לשיטוט ברחובותיה הייחודיים ורבי הקסם של הוואנה זה כמו לא להיות בקובה בכלל.

טרינידד - העיירה היפה והצבעונית, השוכנת בחלקו המרכזי-מערבי של האי, היא רק נקודת היציאה המרהיבה להרים, נחלים, בריכות, עמקים וחופים קריביים יפיפיים המקיפים אותה.

ויניאלס - עיירה ציורית שקטה ויפיפיה, השוכנת בעמק מקסים, היכן שאיכרים קובניים עוד חורשים את שדות הטבק המפורסמים עם פרים ומחרשות עץ כאילו אנחנו עדיין במאה ה-19.

מופע מוזיקה וסלסה - מוזיקה זאת קובה וקובה זאת מוזיקה. אין דרך טובה יותר להבין, להרגיש ולחוות את קובה מאשר לצפות במופע אותנטי של מוזיקה קובנית. אחרי שהמוחיתו יתחיל להשפיע, כנסו גם לרחבה ומצאו לכם בן/בת זוג לנענועי אגן.

חופים קריביים - לעיתים העובדה שקובה היא אי קריבי עם חופים מרהיבים, מקבלת רק אזכור משני במדריכי הטיולים, אחרי הערים הקובניות והאתרים ההיסטוריים באי. אולם החופים בקובה מרהיבים בכל קנה מידה קריבי ואם הטיול שלכם לקובה לא כולל ביקור נוסף באחד האיים השכנים או במקסיקו, אתם לא תרצו לפספס הזדמנות לבקר באחד החופים האלו. חול לבן, דקלים ומים בגוונים של כחול שעוד לא ייבאו לארץ. באמת שלא צריך יותר מזה.

תחבורה

הגעה ועזיבה:

בשל היותה של קובה אי, ההגעה אליה אפשרית באמצעות טיסות בלבד. מרבית הטיסות נוחותות

וממריאות משדה התעופה הבינלאומי Martí José Internacional Aeropuerto, השוכן סמוך ל**הוואנה** של התעופה משדה גם אך, (Havana) **סנטיאגו** יוצאות (Aeropuerto Antonio Maceo) טיסות בינלאומיות רבות. חברת Aviación de Cubana הינה חברת תעופה השייכת למדינה והיא מוציאה את מספר הטיסות הגדול ביותר לקובה ומחוצה לה. חברות נוספות כמו Aeromexico, Copa, לקובה הלטינית באמריקה יעדים ממספר רבים טיסות קווי הן גם מפעילות Lan Airlines ו-Airlines מרבית התיירים בוחרים להגיע ולחזור מ**קנקון** שב**מקסיקו**, בשל המרחק הקצר (50 דקות טיסה) והמחיר הזול יחסית לכרטיס (כ-300-400 דולר כרטיס הלוך ושוב). מדי יום יוצאות ומגיעות כ-3-4 טיסות בקו הוואנה-קנקון.

תחבורת פנים:

ישנן מספר דרכים להתניידות בתוך גבולותיה של קובה:

אוטובוס - האפשרות הנוחה ביותר וזו המועדפת על מרביתם של התיירים היא נסיעה ברשת האוטובוסים של חברת ViAzul. למרות שגם המקומיים מורשים לנסוע באוטובוס, הם כמעט ולא עושים זאת בשל המחירים הגבוהים. בהתאם למחירים, האוטובוסים איכותיים ומודרניים בהרבה מאילו של המקומיים וכוללים כסאות נוחים, מזגן וטלוויזיה. ViAzul מפעילה קווים בין-עירוניים בין כל היעדים המרכזיים והמשניים בקובה, בתדירות יומית בינונית (2-3 אוטובוסים יומיים בין היעדים המרכזיים). שימו לב שכרטיסים ניתן לרכוש בתחנות האוטובוסים בלבד, כך שלנסיעות ליעדים מרכזיים ומרוחקים יחסית (הוואנה-טרינידד-סנטיאגו) מומלץ להגיע יום קודם לתחנה ולרכוש כרטיסים. בנסיעות ארוכות ישנה עצירה במסעדה קבועה בצד הדרך שבה לרוב המחירים יקרים. לכן, הביאו עמכם חטיפים ושתייה לדרך. כמו כן, מיזוג האוויר באוטובוס נוטה להיות קריר באופן מוגזם - הביאו עמכם שמיכה או בגד ארוך להתכסות. לפרטים ובירור על לוחות זמנים ומיקומי תחנות האוטובוסים בערים, כנסו לאתר החברה: www.viazul.com או פנו בטלפון: +535378811413 :

טיפ: מכיוון שהאינטרנט בקובה הוא מצרך נדיר, מומלץ להדפיס מראש את זמני הנסיעות של האוטובוסים הנעים בין היעדים המרכזיים אותם אתם מתכננים לבקר או להוריד את כתבות "עפתי!" כקובץ PDF לטלפון הסלולארי.

חברת אוטובוסים נוספת, המשמשת בעיקר את המקומיים, הינה Astron, אך לא כדאי להסתמך עליה כיוון שרוב האוטובוסים מיושנים ולא בטוחים כמו אלו המשמשים את ViAzul. בנוסף, החברה לרוב תעדיף להקצות מושבים פנויים לטובת המקומיים, אשר לא יכולים להרשות לעצמם להתנייע באמצעות ViAzul.

טיסות - בכדי לקצר את זמני הנסיעות בקובה תוכלו לטוס בטיסת פנים. הטיסה המועדפת היא זו שבין סנטיאגו להוואנה והיא מקצרת את זמן הנסיעה הממושך (כ-15 שעות נסיעה). עלות הטיסה הזו היא

כ-100 CUC, כך שהיא לא יקרה בהרבה מכרטיס אוטובוס (כ-50 CUC). חברת Cubana מפעילה טיסות יומיות בין סנטיאגו להוואנה (כמו גם ליעדים Cameguy ו-Cienfuegos). להזמנת כרטיסים ולבירור זמני הטיסות כנסו לאתר החברה: <http://www.cubana.cu/home/>

השכרת רכב- אפשרות חווייתית, אם כי מעט יותר מאתגרת, הינה השכרת רכב ונסיעה עצמאית בין עריה של קובה. בהוואנה ובסנטיאגו תוכלו למצוא מספר סוכנויות בהם תוכלו להשכיר רכב לתקופות ממושכות. הכבישים בקובה נוחים יחסית ובעזרת מפת כבישים בסיסית תוכלו להסתדר בכוחות עצמכם. יחד עם זאת, חשוב לדעת שהנסיעות במדינה, במיוחד אם תרצו להגיע לסנטיאגו ולחלקו הדרומי של האי, עלולות להיות מעט ארוכות ומתישות. למרות שמרבית הרכבים המושכרים הינם מדגמים אירופאים או אסייתים חדישים, ישנן גם מספר סוכנויות המשכירות רכבים אמריקאים ישנים, אך הנסיעה בהם לא מומלצת מפני שהם עלולים להיתקע ולגרום לבעיות בלתי מתוכננות. מחיר יומי להשכרת רכב (כולל ביטוח) הוא כ-65 CUC ומחיר הדלק בקובה עומד על כ-0.95 CUC לליטר. שימו לב שבמידה ותהיו מעורבים בתאונת דרכים הכוללת נפגעים ומצריכה התערבות משטרתית, תהיו צפויים לעמוד למשפט ויוטל עליכם צו עיכוב יציאה מקובה עד אשר יתנהל המשפט (תהליך שעלול לקחת עד שנה!).

מוניות שירות- זוהי גם אפשרות טובה להתניידות, אם כי היא פחות נוחה מנסיעה באוטובוס של ViAzul. במידה ונתקעתם ונשאתם ללא אוטובוס זמין, מוניות השירות הן בהחלט אופציה טובה. את המוניות, בצורת וואן גדול, תוכלו למצוא מחוץ לתחנות האוטובוס של ViAzul כאשר הם אוספות אליהן תיירים אבודים אשר פספסו את האוטובוס ליעדם. לרוב יחכה הנהג עד שהוואן יתמלא לחלוטין, ואז תצאו לדרככם. הנסיעה לא יקרה בהרבה (5-10 CUC יותר מנסיעה באוטובוס) אולם בשל צפיפות הנוסעים במונית, הנסיעה לרוב פחות נוחה מנסיעה באוטובוס. עקרונית, מרבית המוניות הללו נוסעות ללא היתר הסעת נוסעים ועל כן הן אינן חוקיות, אך הנושא כמעט ולא נאכף בידי המשטרה וגם אם תתפסו, האשמה והקנס יופנו ישירות לנהג.

מוניות רגילות- גם האופציה הזו קיימת, אם כי היא היקרה מכולן, ובהרבה. מוניות תוכלו למצוא בכל עיר גדולה, פשוט שאלו את הנהג את מהו המחיר עבור היעד אליו תרצו להגיע (ליעדים מרוחקים כמו סנטיאגו-הוואנה, קיים סיכוי קלוש ביותר שתמצאו נהג שיסכים לבצע את הנסיעה הזו).

לינה

הלינה בקובה מתאפשרת הן במלונות תיירותיים והן בבתי הפרטיים של המקומיים, הנקראים "קאסה פרקטיקולר" (particular casa), או בקיצור "קאסה". אין ספק שהלינה בקאסה היא האפשרות הזולה והמומלצת לתקופת שהייתכם בקובה. חדר זוגי בקאסה עולה בין 20 ל-40 CUC

ללילה - תלוי עונה ומיקום. בכל עיר ועיירה במדינה ישנם תושבים אשר קיבלו היתר מיוחד מהמדינה המאפשר להם לארח תיירים בביתם, בחדרים מיוחדים המוקצים לכך. החדרים הם לרוב זוגיים וכוללים גם תא שירותים צמוד ומאוורר/מזגן, לעיתים יחד עם טלוויזיה ומקרר. מרבית הקאסות יציעו לכם גם ארוחות במהלך היום, בתשלום נפרד (CUC 3-5 לארוחת בוקר, CUC 7-10 לארוחת צהריים/ערב). המטבח בקאסה הוא לרוב לשימוש בעלי הקאסה בלבד, אך תוכלו לבקש להשתמש בו במקרים מיוחדים. בהגיעכם לקאסה תדרשו למלא את פרטיכם במסמך רשמי ולהצהיר מראש על מספר הימים שתלוננו בבית - תוכלו תמיד להאריך או לקצר את השהות שלכם, רק הקפידו להודיע על כך מוקדם ככל הניתן. שימו לב שאתם ממלאים את פרטיכם כראוי, מפני שזהו תהליך המחייב את כל בעלי הקאסות, והרשויות הקובניות נוקטות ביד קשה כלפי בעלי הקאסות בכל הנוגע לבעיות רישום.

פרט לשהות הנוחה, הלינה בקאסה הינה חוויה תרבותית המאפשרת היכרות מעמיקה עם חייהם של התושבים הקובניים. בנוסף לכך, בעלי המקום יוכלו להמליץ לכם גם על אטרקציות, מסעדות וקאסות ביעדים הבאים שלכם. את המקומות תוכלו לזהות באמצעות ציור של משולש ירוק/כחול המתנוסס על שלט בחזית הבית. שימו לב שמשולש אדום מסמן כי זוהי קאסה המיועדת למקומיים. את הקאסות בהן תלוננו, או לפחות את הראשונה במסלולכם, מומלץ להזמין מבעוד מועד, מהארץ או מחו"ל, באמצעות שליחת מייל או טלפון לבעלים. בזמן שהייתכם בקובה, תוכלו להזמין את הקאסות באמצעות שיחת טלפון מקומית או שתבקשו מבעל הקאסה לעשות זאת עבורכם. גם אם לא הזמנתם מקום מראש, תוכלו להגיע עצמאית לעיר המבוקשת וכבר ברדתכם מהאוטובוס בתחנה המרכזית, יקפצו עליכם עשרות בעלי קאסות אשר יציעו את חדריהם להשכרה.

טיפ: מכיוון שמרבית החדרים מותאמים לזוג, מומלץ לטייל בקובה עם אדם נוסף, כך תוכלו להתחלק בעלות החדר ולחסוך כסף רב (ברוב החדרים לא יסכימו לארח יותר משני אנשים, כך שאם תטיילו כקבוצה אי-זוגית תאלצו להשכיר חדר נוסף).

מטבע מקומי, עלויות והתנהלות עם כסף

המדיניות הכלכלית הקובנית, מאז עליית המשטר הקומוניסטי ב-1959, דוגלת בהלאמה ובבעלות על מרבית העסקים וכוח העבודה. קובה נחשבה במשך מאות שנה כמפיקת ויצואנית הסוכר הגדולה בעולם, אולם בעקבות מספר אסונות טבע (הוריקנים, בצורות) אשר פגעו קשות בשדות הגידול ובעקבות החרם הכלכלי אשר הקשה על גיוס כספים לשיקום השדות, נחלשה תעשיית הסוכר בקובה ומשליטה בכ-35 אחוז משוק הסוכר העולמי בתחילת המאה ה-20 הגיעה קובה לייצוא של כשש אחוז בלבד, כיום. הענף הכלכלי הרווחי ביותר בקובה, זה אשר שומר על קובה ב"חיים" מבחינה כלכלית, הוא ענף התיירות (מדי שנה מבקרים בקובה כ-2-3 מיליון תיירים).

הכסף במדינה מתחלק לשני סוגים עיקריים: כסף למקומיים (הנקרא CUP-Peso Cuban או הנפוץ בשימוש או cubano convertible הנקרא) התיירים לשימוש וכסף (Moneda Nacional והקצר-CUC-"קוק"). ב-1994 הוצג ה"קוק" לראשונה בידי הבנק מרכזי של קובה, בכדי להוציא את כלל המטבעות הזרים מהשימוש בקובה ולאגד אותם תחת מטבע אחד. ערכו של ה"קוק" גדול פי 24 מערכו של הפסו הקובני הרגיל והוא שווה בערכו לדולר אמריקאי. משכורת חודשית ממוצעת בקובה עומדת על כ-700 פסו (בערך 30 "קוק", שהם 30 דולר), על כן, הביקוש לקוק ברחובות הוא עצום ובשל כך קובניים רבים פונים לעסקי התיירות. עלות המחיה לתייר בקובה היא גבוהה למדי, בעיקר בכל הנוגע למחירי הלינה הגבוהים (15-35 דולר ללילה) ובעלויות התחבורה היקרות.

מבחינת אמצעי תשלום, ברחבי הערים פזורים כספומטים רבים ועמדות חליפין ניתן למצוא בסניפים של חברת Cadeca הממשלתית (שם גם תוכלו להמיר את כספכם לפסו מקומי - CUP). כרטיס אשראי כמעט ולא מתקבל בשום מקום, פרט למלונות ולעסקים התיירותיים בהוואנה. חשוב מאוד לציין שבגלל מניעים פוליטיים, מאז 2004 שערי החליפין על הדולר האמריקאי בקובה כלולים בקנס (בשיעור של כמעט עשרה אחוזים), מה שמעלה מעט את ערך המטבע של הקוק ביחס לדולר. אין בעיה להגיע לקובה עם אשראי בלבד ולמשוך כסף מהכספומטים (כל עוד לא מדובר באשראי אמריקאי), אך אם בחרתם להגיע עם מזומן, הגיעו עם יורו והימנעו מהדולרים האמריקאים.

טיפ חשוב: את מרבית השירותים המסובסדים והזולים למקומיים (מוצרי מזון בסיסיים, שירותי רפואה, תחבורה בין-עירונית וכו'), אשר נקנים בכסף המקומי, לא תוכלו לרכוש (מה גם שזה אינו מוסרי לרכוש אותם). אולם, ברחבי קובה ובערים הגדולות ישנם מעין "קיוסקים" קטנים, אשר משמשים בעיקר את המקומיים והם מציעים תפריט מעט דל (בדרך-כלל פסטה, פיצה וסנדוויץ' חזיר וגניבה) אך במחירים מגוחכים (סנדוויץ' לדוגמא, יכול לעלות שמונה פסו- שווה ערך לשליש קוק, בעוד שסנדוויץ' במלון או במסעדה תיירותית יכול להגיע ל-6-5 קוק). תוכלו להמיר את הקוק בכסף מקומי בבנקים ובעמדות ה-שונים בשווקים המקומי בכסף להשתמש תוכלו, כן כמו. הערים ברחבי הפזורות Casa de Cambio

קניות

סיגרים- המוצר המבוקש ואולי המזוהה ביותר עם קובה היא הסיגר. את הסיגרים של המותגים בעלי השם (Montecristo, Julieta y Romeo, Partagas, Cohiba וכו') תוכלו לרכוש בחנויות רשמיות או באחד המפעלים המציעים גם סיוור מודרך לתהליך הכנת הסיגר (מחיר סיגר רשמי ממוצע יעלה לכם כ-10-20 CUC). את הסיגרים הטבעיים, ילו המיוצרים בידי החקלאים עצמם, תוכלו לרכוש באחת מהחוות החקלאיות במחוז פינאר דל ריו (אזור ויניאלס) במערב האי (מחיר חבילה של עשרה סיגרים הוא כ-30 CUC). שימו לב כי קובנים רבים (לא תאמינו כמה) יפנו אליכם ברחוב ויציעו לכם לרכוש

סיגרים במחיר מוזל. חלקם יטענו שמדובר ב"עובד מפעל אשר הגניב מעט סיגרים לביתו" וחלקם יטענו שאילו סיגרים שנקנו מחנות רשמית ושאינ בהם צורך עוד, אך רובם המוחץ של הרוכלים הללו יימכרו לכם סיגרים מזויפים, כאלה שעשויים באופן פיראטי משאריות ייצור, במקרה הטוב, או מעלי בנה (אשר יגרמו לכם גם לבעיות בריאותיות), במקרה הרע. הימנעו בתכלית האיסור מלקנות סיגרים ברחוב. התנחמו בעובדה שאתם בקובה ומחירו של סיגר קובני משובח ומקורי, זול בהרבה מכל מקום אחר בעולם. כך או כך, רק שימו לב כי ניתן לצאת מקובה עם כמות של עד 50 סיגרים בלבד. לשימושכם, השוואה מפורטת בין סיגר קוהיבה אמיתי לסיגר קוהיבה מזויף: <http://havanajournal.com/cigars/cohibas>

רום - אחרי הסיגר, זהו המוצר הפופולארי ביותר בקרב התיירים. המשקה, המבוסס קני סוכר ויוצר לראשונה בקובה, נחשב למשקה הלאומי וניתן להשיגו בחנויות רשמיות של המפעלים השונים וכמעט בכל סופרמרקט או מכולת. החברה המובילה והמוכרת ביותר בקובה היא Club Havana, אשר שוכנת בלב הוואנה ובראשותה גם מוזיאון בעיר.

צילום- הביאו עמכם מצלמה עם האביזרים הנלווים - קובה הוא גן עדן לצלמים, החל מהרחובות מלאי ההתרחשויות של הוואנה ועד המכוניות העתיקות של שנות החמישים. אם אתם חובבי צילום מושבעים, לא תוכלו להוריד את היד מהמצלמה. עם זאת, חשוב שתיקחו בחשבון שאין כמעט חנויות צילום או מצלמות וציוד צילום לרכישה, על כן, ראשית כל, וודאו כי המצלמה שלכם תקינה טרם הנסיעה, ושנית, הביאו עמכם את כל האביזרים הנלווים.

תקשורת

כפי שוודאי כבר שמעתם והבנתם, לא קימת תשתית אינטרנטית בקובה. אם תרצו להתחבר לאינטרנט או לבצע שיחות טלפון בינלאומיות תוכלו לעשות זאת במספר בתי מלון ובסניפים של חברת התקשורת הממשלתית Etescan. הסניפים הללו נמצאים בערים הגדולות בלבד ומציעים מחשבים, קווי טלפון בינלאומיים ואינטרנט אלחוטי בתשלום (כ-5-6 CUC לשעה). בכל מקרה, האינטרנט המוצע איטי יחסית ולא מתאים להעלאה או הורדה של קבצים, אלא רק להתכתבות פשוטה, גלישה בפייסבוק ושליחת מיילים.

תשתית לטלפונים סלולאריים בינלאומיים דווקא יש, אם כי היא מוגבלת מאוד. תוכלו לרכוש פלאפונים פשוטים או כרטיסי Sim במספר חנויות בהוואנה ובשדה התעופה המרכזי (עלות הפלאפון היא כתשע (מראש הנטען לכרטיס לדקה סנט 36 + ליום CUC

לברור סניפים של חברת התקשורת Etescan כנסו לאתר המצורף: <http://www.etecsa.cu>

ויזה ותהליכי מעברי גבול

בכדי להיכנס לקובה, תזדקקו לויזה תיירותית פשוטה, אותה ניתן לרכוש בשדה התעופה ממנו תצא טיסתכם לקובה (בהגיעכם לשדה התעופה בררו אם נציג חברת התעופה היכן עמדת התשלום). פרט להצגת כרטיס הטיסה (הכולל טיסת הלוך וחזור מקובה), הויזה לא מצריכה אישור מיוחד מראש או הכנות מסוימות ולמעשה תכלית הקיום שלה הוא הכנסה כספית נוספת לממשל הקובני. עלות הויזה היא כ-25 דולר והיא מקנה אשרת שהייה של 30 יום (לפרק זמן ממושך יותר תאצלו לבקש הארכה במשרדי ההגירה בשדה התעופה).

מכיוון שאין לקובה נציגות רשמית בישראל, תוכלו להוציא את הויזה דרך סוכנויות הנסיעות השונות או דרך אתר האינטרנט הבא: www.cubavisas.com. האפשרות הראשונה יקרה יותר ודרך האתר, הויזה תעלה כ-30 דולרים. בשתי האופציות, הויזה תגיע תוך כשבוע לכתובת שהזמנתם. הויזה היא מעין דף קטן עליו אתם ממלאים את פרטיכם האישיים ואת מקום הלינה הראשוני שלכם בקובה. הקפידו לרשום מקום לינה כלשהו ואת כתובתו המדויקת, מפני שאם תשאירו את השורה ריקה הדבר עלול לגרום לבעיות בכניסה למדינה (מקום הלינה שתמלאו לא מחייב אתכם, ולאחר שתצאו משדה התעופה תוכלו לישון איפה שתחפצו). הויזה מוחתמת בעמדת התשלום ובעמדת ההגירה בכניסה למדינה. חשוב מאוד לשמור את הויזה אתכם במהלך שהותכם בקובה, מפני שתבקשו להציג אותה ביציאתכם מהמדינה ולשלם מס יציאה נוסף של 25 CUC.

אם תגיעו מפנמה, קוסטה ריקה או מקסיקו, תוכלו לעשות את הויזה בזמן הצ'ק אין בשדה התעופה, בדרך לקובה. כך תוכלו לחסוך זמן ובעיקר כסף, כשתשלמו 15 דולרים בלבד, במקום 25.

חגים ופסטיבלים שנתיים

חגיגות השנה החדשה - מדי שנה, בראשון לינואר, קובה חוגגת שני מאורעות חשובים ומשמעותיים. הראשון הוא תחילת השנה האזרחית החדשה (כפי שנחגג ברחבי העולם) והשני הוא יום המהפכה המסמן את תום ההפיכה הקובנית בראשון לינואר 1959. בליל השנה החדשה, ה-31 לדצמבר, נערכות לרוב מסיבות והופעות שונות ברחבי הערים הגדולות וביום שלמחרת נערכות התקהלויות ענק בכיכרות המהפכה של הוואנה וסנטיאגו ונשיא המדינה נושא בהן את הנאום השנתי שלו לאומה. חלק מהסמנים הבולטים לאדישות ההולכת וגוברת של הקובניים לעקרונות המהפכה ולמשטרם, הוא ההיענות ההולכת ופוחתת להשתתפות בהתכנסויות הללו.

חג הפועלים (ה-1 במאי) - כיאה למדינה קומוניסטית, האחד במאי, הלוא הוא חג הפועלים הבינלאומי, הוא אחד החגים הפופולאריים והחושבים בקובה. החגיגות ביום הזה, כוללות תהלוכות ומפגני תמיכה

במשטר הקובני והן מלוות בשורת נאומים של נבחרי ציבור רבים ובניהם גם של נשיא המדינה.

חגיגות ה-26 ביולי- מדי שנה, ב-26 ליולי, נערכים טקסים פוליטיים וכנסי ענק בערים הגדולות, המעלים על הנס את ניסיון ההפיכה הקובני הראשון, שחל ב-26 ביולי 1953, כאשר קסטרו וקובצת המורדים שאתו ניסו, באופן כושל, להשתלט על צריפי מונקדה בסנטיאגו. שמה של קבוצת המורדים ההרואית שאותה הקים קסטרו לקראת ההפיכה המוצלחת והסופית שלו בין 1956 ל-1959, נקראת גם כן ה-26 de Julio, על שם ניסיון ההפיכה הראשון, ודגלי הקבוצה הזו, הצבועים בשחור ואדום, נראים ברחבי בקובה בכל ימות השנה.

הקרנבל בסנטיאגו - הקרנבל בסנטיאגו הוא אחד המאורעות הצבעוניים והשמחים ביותר בקובה. מדי שנה ב-22-26 ביולי נערך הקרנבל בסנטיאגו הכולל עשרות תהלוכות ענק של להקות מקומיות, קבוצות ריקוד והמוני אנשים מחופשים. אם יש לכם את האפשרות להגיע לכאן בשביל הקרנבל, אל תפספסו אותו.

סמנה סנטה (Santa Semana)- זהו השבוע הקדוש לנוצרים אשר מתאר את השבוע האחרון שעבר על ישו לפני צליבתו. האירוע מתרחש בדרך-כלל בתחילת אפריל והוא כולל תהלוכות דתיות אשר יוצאות לרוב מהכנסייה המרכזית בכל עיר ונעות ברחובות. מאז ההפיכה בסוף שנות החמישים הפכה קובה למדינה אתיאיסטית השוללת כל קשר לדת, אך בשנים האחרונות התחזקה ההשפעה הנוצרית במדינה ואיתה גם כמויות המשתתפים והמאמינים הלוקחים חלק בחגים הנוצריים. מרבית האירועים בסמנה סנטה מתרחשים בכנסיות שבערים הגדולות והם כוללים תהלוכות דתיות וטקסי דת המוניים. לרוב מדובר בתהלוכות וטקסים מעניינים, אולם לא בכאלה שמצריכים ביקור מיוחד בקובה.

קוד התנהגות ומנהגים

בקובה החיים מתנהלים בקצב משלהם. היעדרותם של הקפיטליזם והתחרותיות הנלוות לו יוצרים התנהלות שונה בקובה, המאופיינת בהרבה זמן פנוי ובקצב איטי ורגוע בהרבה מזה המוכר לנו. קחו את הזמן בביקור כאן וקבלו בהבנה עיכובים בזמני האוטובוסים והיעדר שירות מספק בעסקים השונים. כמו כן, העדרם של מוצרי הטכנולוגיה, ובראשם המחשבים והפלאפונים, הצליחו לשמור (בצורה מעוררת קנאה יש לומר) על שגרת החיים הנוסטלגית המתרחשת ברובה מחוץ לבית ומתאפיינת בתקשורת בין-אישית פשוטה ובסיסית, כזו, שנדמה לפעמים כאילו נשכחה מהעולם המערבי בו אנחנו חיים.

בניגוד לתדמית הצבאית של המשטר בקובה, המוצג לרוב באור שלילי, הקובניים עצמם, הם לרוב אנשים פשוטים, אדיבים וחברותיים אשר מקדישים את חייהם לטובת משפחותיהם והקהילה בה הם

חיים, ללא אג'נדה אידיאולוגית נוקשה או קנאות יתרה לקסטרו וצורת משטרו. רוב אלו שעוד נשארו קנאים לקומוניזם ולמהפכה הינם בעיקר הדור הוותיק בקובה, אשר נכח בעצמו במהפכה. עבור מי שמתעניין בתרבות של המדינה המרתקת הזאת, מומלץ לנהל שיחות רבות ככל הניתן עם המקומיים - מצד אחד, הם ישמחו על ההזדמנות להיכרות עם שגרת החיים בעולם שבחוץ, ומצד שני, אתם תרוויחו שיחה לבבית וחמה והיכרות מעמיקה יותר עם אחד העמים הכי סימפטיים בעולם.

הצקות ברחוב- שיטוט יומי ברחבות הערים הגדולות, ובהוואנה בעיקר, מלווה בעשרות "הצקות" בלתי פוסקות מצד המקומיים. בשל המצוקה הכלכלית הקשה בקובה והביקוש העצום ל-CUC (הכסף המיועד לתיירים) מקומיים רבים ינסו את מזלם על חשבונכם. חלקם יציעו לכם מוצרים רבים למכירה (סיגרים, פרטי אומנות וכו') וחלקם פשוט יציעו לכם את שירותיהם - החל מהכוונה וליווי צמוד למסעדה ספציפית או לאתר מסוים ועד לצחצוח נעליכם (ושלא תחשבו שאם אתם מסתובבים עם כפכפים, אז ההצעה האחרונה אינה רלוונטית לגביכם). פעלו כראות עינכם, אך קחו בחשבון שעבור כל שירות כזה, גם אם מדובר בהכוונה פשוטה, הקובניים מצפים לטיפ (בין אם טיפ כספי ובין אם קניית משקה במסעדה או בפאב).

רבים מהרוכלים הללו (הנקראים בשפה העממית (jineteros) ויפתחו אתכם תחילה שיחה תמימה על מקום מוצאכם או התוכניות לביקור בקובה, אך אל תטעו, לרוב השיחות האלו מובילות לבסוף לידי ניסיון מכירה או מתן שירות, עליו תדרשו לשלם. חלקם אף יציעו לצלם עבורכם תמונות, אך גם כאן תדרשו בסוף לשלם עבור ה"שירות", ובמחירים גבוהים למדי. בכדי להימנע מההצקות ומהצעות ה"שירות" השונות, פשוט הימנעו מיצירת קשר עין ואם אחד מהם פנה אליכם המשיכו בדרככם בצורה מנומסת. כמו כן, מומלץ לתכנן את השיטוט היומי שלכם מראש ולהסתובב עם מפה, כך תימנעו מבקשת עזרה בכל הנוגע להכוונות בעיר. יחד עם זאת, חשוב מאוד לזכור כי הקובנים הינם עם עני וכי ה"הצקות" מהמקומיים נובעות בעיקרן מהניסיון שלהם לשרוד בתוך המציאות הכלכלית הקשה. מחירה של בירה מקומית עומד על כ-CUC אחד. הוצאה זולה עבורכם, אבל הוצאה שהיא בגדר מותרות עבור המקומיים. אל תהיו אדישים ועזרו כשניתן.

התמקחות - הקובניים מצפים להתמקחות ועל כן המחירים המוצעים הם גבוהים מלכתחילה. תוכלו להתמקח על מחירי הארוחות, המוניות והלינה בקאסות. הקפידו להתמקח ותוכלו לחסוך כסף רב, רק זכרו לעשות זאת בנימוס ובצורה מכובדת.

סמים - קובה נוקטת ביד קשה כלפי סחר בסמים והברחת סמים למדינה. תיקים רבים עוברים בידוק בכניסה למדינה ובשל היעדר שוק חופשי של ייבוא, קובה כמעט ונקייה לחלוטין מכל סם שהוא. הימנעו בתכלית האיסור מנשיאת כל סוג של סם אל תוך המדינה או מכל ניסיון לרכישה של סמים בקובה עצמה. העונש לאילו הנתפסים בהחזקת סמים (גם אם זו כמות מזערית) יכול להגיע למספר שנות מאסר ללא כל יכולת להתערבות חיצונית ממדינות אחרות.

זנות - גם בכל הנוגע לזנות, עברה קובה שינוי משמעותי וכיום הרשויות מגלות יד קשה בכל הנוגעים בתופעה. אם באמצע שנות ה-90 שימשה קובה כיעד עולמי לתיירות זנות ומראה המבוגר האירופאי, המלווה בצעירה קובנית כהת עור, היה מראה שכיח למדי, הרי שהיום המצב שונה והרחובות נקיים כמעט לחלוטין מזונות.

שיחות פוליטיות- מותר ורצוי להתעניין באופן התנהלות המשטר הקומוניסטי הייחודי בקובה, אך נסו להימנע מהשמעת ביקורת אידיאולוגית. קחו בחשבון שגם אם קובנים רבים, ישמחו לראות את שלטונו הרודני של קסטרו מתחלף בצורת משטר נאורה יותר, הם יחששו מלהביע דעות כאלו באופן גלוי. בכל מקרה שהוא, אל תיכנסו לויכוח פוליטי עם מקומיים - המשטר בקובה נוקט ביד קשה כלפי התבטאויות נגד השלטון ובמקרים מסוימים תיירים נכנסו למאסרים ממושכים במדינה בעקבות התבטאויות פומביות כאלו.

צילום - הצילום הוא חלק מהותי בביקור בקובה. אך הימנעו מצילום של שוטרים ומבני ממשלה סגורים. גם אם הדבר לא נאכף כמעט בידי הרשויות, אחת לכמה מקרים הקובנים בוחרים להגיב והם עושים זאת בחומרה.

מתנות - קחו עמכם מתנות לחלק למקומיים. בקובה ישנו מחסור במוצרים בסיסיים, שעבורנו הם אמנם זולים וקלים להשגה, אך עבור הקובניים מדובר במצרך נדיר. הביאו עמכם בגדים ישנים, עטים וכלי כתיבה, מצתים, סבונים ומוצרי היגיינה וחלקו אותם כמתנות לבעלי הקאסות או למקומיים שתפגשו ברחוב. מעבר להכרת התודה שתקבלו זוהי מחווה יפה של רצון טוב בהיותכם אורחים במדינה זרה.

עונות לטיול ומזג אוויר

קובה מאופיינת במזג אוויר חם וטרופי במשך כל השנה, הכולל גם ממטרי גשמים. עונת התיירות במדינה נמשכת מנובמבר עד אפריל והיא המומלצת לביקור בשל המזג אוויר היחסית קריר (21-25 מעלות ביום) ופחות גשום. עונת הגשמים נמשכת מיוני עד אוקטובר והיא מאופיינת במזג אוויר חם יותר. בחודשים ספטמבר ואוקטובר, פוקדים לעיתים את חופיה הדרומיים של קובה הוריקנים וסופות טרופיות ובתקופה זו מומלץ להימנע מביקור באי.

בטיחות ובריאות

ביטחון אישי- קובה הינה אחד היעדים הבטוחים ביותר באמריקה הלטינית. המשטר הקומוניסטי בקובה, אשר מכיר בתרומה הכלכלית האדירה שמביאים עמם התיירים למדינה, נוהג ביד קשה מאוד כלפי

פגיעה בביטחונם האישי של התיירים. גם אם חלקים מהוואנה או סנטיאגו מזכירים לכם את מראה שכונות הפשע המוזנחות מערים לטיניות אחרות, הרי שכאן המצב שונה. המקומיים חוששים מכל הקשר פלילי עם תיירים והם יודעים שבמידה וייתפסו בשעת מעשה, או אם תוגש כנגדם תלונה (בין אם בגניבה, כיוס או פגיעה פיזית של ממש), הם צפויים לעונשי מאסר ארוכים וליחס נוקשה מצד הרשויות. בנוסף לכך, ברחובות תוכלו לפגוש שוטרים רבים ועמדות רבות של ה"ועידה להגנת המהפכה" כל על לדווח בכדי הוקמו אשר (C.D.R בקיצור או Comités de Defensa de la Revolución) פעילות אנטי ממשלתית ובכדי לשמור על ביטחונם של האזרחים והתיירים באי. בזכות כל אלה תוכלו להסתובב כאוות נפשכם בבטחה. יחד עם זאת, ולשם הזהירות הכללית, מומלץ להימנע משיטוט מיותר בלילות ומלהיכנס לשכונות מרוחקות. כמו-כן, יש לקחת בחשבון שמקרי הכייסות השקטים עדיין נפוצים בקובה ולכן מומלץ להסתובב עם כמות מוגבלת של כסף הפריטים הנחוצים לכם בלבד. הימנעו מענידת תכשיטים או פרטי לבוש יקרים והשאירו את שאר חפצכם יקרי הערך בקאסה או במלון.

שתייה ממי הברז- מי הברז בקובה, לרוב, אינם ראויים לשתייה. רכשו בקבוקי מים ושמרו במקרר שבקאסה שלכם. הקפידו לקנות בקבוקי מים ממכולות וסופרמרקטים רשמיים מפני שאירעו מקרים של מכירת מי ברז בתוך בקבוקי מים מינרלים. וודאו כי הפיה לא נפתחה קודם לכן ובדקו את צבע וטעם המים. דרך פשוטה לזהות זיופים היא להסתכל על מדף הבקבוקים ולראות אם המים בכולם בדיוק באותו הגובה.

שירותי הבריאות- בעוד ששירותי הבריאות הציבורית, אשר משמשים בעיקר את המקומיים, נוטים להיות מיושנים וחסרים בצידוד רפואי מתקדם, שירותי הבריאות בבתי החולים הפרטיים, המיועדים לתיירים, הם מהטובים והמקיפים ביותר באמריקה הלטינית. תיירים רבים מגיעים לקובה מרחבי העולם בכדי לבצע ניתוחים ותהליכים רפואיים סבוכים בשל האיכות המקצועית והמחירים הזולים לאין שיעור. כמו כן, שיעור הרופאים בקובה הוא מהגבוהים בעולם כולו, עם יחס של רופא אחד ל-170 נפשות. יחד עם זאת, היצע התרופות בבתי המרקחת בקובה נמוך למדי ומומלץ להגיע מראש עם מספר תרופות בסיסיות.

מוצרי היגיינה- גם מוצרי ההיגיינה הינם מצרך נדיר יחסית בקובה, על כן הביאו עמכם כמות מספקת של סבון, משחת שניים, שמפו, כלי גילוח, טמפונים וכיוב'

מידע מיוחד לנשים/הומואים ולסביות

נשים - הקובנים הם עם שמח, אך חצוף. בתור אישה תוכלי לצפות לעשרות קריאות ושריקות בעוברך ברחוב ובמיוחד בשכונות המקומיות בערים הגדולות. אך פרט לקריאות מזדמנות או נעיצת עניים בוטה, נדירים המקרים של הטרדות פיזיות או מעבר לכך. בכל מקרה, מומלץ שלא להסתובב עם לבוש

חושפני מדי ולהתעלם מהקריאות השונות.

קהילה הגאה- באופן מפתיע, או שאולי דווקא לא, קובה הינה אחת המדינות הידידותיות ביותר להומואים ולסביות באמריקה הלטינית. גם אם בעברה ידעה המדינה תקופות גאות של הומופוביה ורדיפה אחר הקהילה הגאה, הרי שמאז שנות ה-90 חל שינוי משמעותי ביחס המדינה לנושא (קסטרו התבטא לא פעם כמי שנלחם בגילויי ההומופוביה וברדיפה אחר הקהילה הגאה). כיום, בהוואנה לבדה תוכלו למצוא מועדוני גייז ודראג קווינס רבים ואף היום השנתי הגלובלי למלחמה בהומופוביה, בהשתתפות המונית הזדהות תהלכות וכולל בהוואנה גם מצוין, למאי 17-ב שנה מדי הנערך, IDAHOT, הקהילה, תושבים רבים ואף מספר מנהיגים פוליטיים. אך כמו כל דבר, חשוב לזכור שגם אם רשויות המדינה מציגות סובלנות ראויה לציון כלפי הקהילה הגאה, אין זה אומר שהדבר חל גם על כל המקומיים, ועל כן כדאי לשמור על מידה מסוימת של הצנעה, בעיקר באזורים הכפריים.

על האוכל והשתייה המקומיים

ישנה אמרה האומרת כי "האוכל הקובני הטוב ביותר נמצא בארצות-הברית", וזוהי כנראה האמת. בניגוד לתרבות העשירה, האוכל הקובני המקומי (הנקרא גם בשם "קריאולי" - creole) נוטה להיות תפל וחסר ייחוד. בגלל שחלק גדול מהמסעדות במדינה הן בבעלות ממשלתית, ובשל מצוקתם הכלכלית של התושבים והמחסור במוצרי מזון בסיסיים, המנה הקובנית הממוצעת נוטה להיות בסיסית, זולה ואף לא מזינה במיוחד. לרוב מה שתראו כאן יהיה אורז, שעועית שחורה, פסטות פשוטות, סנדוויצ'ים של גבינה וחזיר, פיצות ונתחי עוף שלמים על הגריל. בחלק מהמקומות תוכלו לקבל גם דג ומאכלי ים מעט יותר מגוונים כמו קלמרי, לובסטר ושרימפס.

המסעדות בקובה מתחלקות לרוב למסעדות בבעלות ממשלתית ולמסעדות בבעלות פרטית (הנקראות גם Paladar). המסעדות הממשלתיות מאופיינות בהיעדר שירות, מנות גדולות ומטוגנות ורמת תחזוקה ירודה. לעומת זאת, המסעדות הפרטיות הן לרוב קטנות יותר ומציעות אוכל ביתי, זול יותר וטעים יותר. התשלום במסעדות הממשלתיות מתבצע ב-CUC והוא נע בין 7-10 CUC לארוחה ואילו התשלום במסעדות הפרטיות יכול לרוב להינתן גם ב-CUP (כישורי הספרדית חשובים במקרה הזה) והוא נע בין האוכל באיכות בהרבה עדיפות גם הן, יותר זולות הפרטיות שהמסעדות לעובדה פרט. 30-90 CUP וברמת ההיגינה הכללית. לרוב את הארוחות הטובות ביותר בקובה תמצאו בקאסה בה תבחרו ללון. ברוב המקרים, ארוחות הבוקר מומלצות, מכיוון שהן זולות יחסית (2-3 CUC) ודי עשירות (פירות רבים, מיצים טבעיים, חביתה ולחם עם ממרחים). מצד שני, ארוחות הערב, גם אם הן גדולות ומשביעות, בדרך-כלל מעט יקרות בהשוואה למחירים בחוץ (8-10 CUC לארוחת ערב). כך או כך מומלץ להקדיש ערב לסעודה בקאסה, במיוחד אם ישנו חיבור אישי עם בעל/ת הבית.

שימו לב שבמסעדות, ישנו לרוב תפריט למקומיים עם מחירים הנקובים ב-CUP ותפריט לתיירים עם מחירים הנקובים ב-CUC. הבדלי המחירים בין השניים גדולים למדי, ואותה ארוחה בדיוק יכולה לעלות לכם שליש (אם לא פחות) במידה ותשלמו ב-CUP. בכדי לקבל תפריט למקומיים וודאו קודם לכן שהמסעדה ריקה יחסית ובנוסף לכך תדרשו לדבר ספרדית בסיסית, לכל הפחות, ולהפעיל מעט שכנועים (השכנועים האפקטיביים ביותר יהיו על המארח/ת שעומדים לרוב מחוץ למסעדה). מנות בסיסיות וזולות כגון סנדוויץ' גבינה וחזיר, פיצות, חביתה וכו' תוכלו למצוא בדוכני הרחוב, במחירים זולים במיוחד (CUP 5-20). שימו לב כי תתבקשו לשלם בפסו מקומי וכי הדוכנים נוטים להיות עמוסים באנשים מה שיחייב אתכם לרכוש ארוחה מהירה ולהמשיך בדרככם, בכדי לפנות מקום לאחרים.

למרות הארוחות הדלות, יש לקובה איכויות קולינריות בתחום הפירות הטרופיים הנפלאים (מנגו, אננס, בננה, פפאיה, גויאבה ועוד) ובמשקאות האלכוהוליים שלה, המתבססים ברובם על המשקה הלאומי, הרום. קובה מתהדרת ברום המשובח שלה והיא נחשבת לבירת הרום העולמית. ברחבי קובה תוכלו למצוא חברות רבות המפיקות רום כשהמפורסמת שבהם היא חברת Club Havana. הבירות המקומיות בקובה הינן Cristal (בירה קלה) ו Fuerte Bucanero (בירה כהה וחזקה).

בין המשקאות הלאומיים תמצאו:

מוחיטו- המשקה הקובני מספר אחת, הכולל בתוכו רום, סוכר, עלי נענע, ליים, סודה וקרח כתוש. משקה קליל שהולך מצוין עם המזג אוויר החמים במהלך היום.

קובה ליברה- המשקה הנושא את שמה של קובה והוא כולל בתוכו רום וקולה.

תרבות ומוזיקה

התרבות הקובנית היא אחת התרבויות המרתקות והעשירות ביותר בעולם והיא שילוב צבעוני ומרתק של התרבות שהביאו עמם הכובשים הספרדים במאה ה-16 ושל מהתרבות האפריקאית שהגיעה לכאן ביחד עם אלפי העבדים שהובאו מאפריקה ומהאיטי במהלך המאה ה-18. בהתאם, גם המוזיקה הקובנית הינה תמהיל ייחודי המשלב מוזיקה אפריקאית ומוזיקה אירופאית-ספרדית. בעוד שהעבדים האפריקאים הביאו עמם את סגנון המוזיקה השבטי, הכולל בעיקר את כלי הקשה (בניהם Claves - שני מקלות עץ המשמשים להקשה אחד בשני) ואת התופים (בניהם Bata, Congas, Bongos - מעין תיבת עץ גדולה עליה יושב הנגן ומתופף בחלקה הקדמי), הכובשים הספרדים הביאו עמם את הגיטרה, הכינור ואת תווי המוזיקה והמלודיה.

המוזיקה הקובנית נקראה במאה ה-18 Contradanza (או בשמה הבינלאומי והנפוץ - Habanera)

והיא כללה בעיקר את המלודיה והשירה האירופאית הקלאסית. במהלך המאה-18, עם הגעת העבדים מאפריקה ומהאיטי, קיבלה המוזיקה הקובנית מקצב מהיר יותר ושמה שונה ל-Danzon. מסגנון זה צמחו מרבית סגנונות המוזיקה הקובנית המקובלים כיום. הדנזון סימל את המעבר מסגנונות הריקוד הקבוצתיים לסגנונות הריקוד הזוגיים של תחילת המאה ה-19 והוא נחשב לזה שהפיץ את המוזיקה הקובנית ברחבי העולם. מאז, התפתחה המוזיקה הקובנית למספר סגנונות ייחודיים ומגוונים שגם היו לאורך השנים בסיס לסגנונות מוזיקה בינלאומיים מוכרים כגון ג'אז, אפרוביט, טנגו, פלמינגו, קומביה רבים ועוד (Cumbia).

בין הסגנונות המובילים של קובה נמצאים:

סון (Son) - המוזיקה הקובנית הקלאסית של המאה האחרונה, המזוהה ביותר עם קובה ומשלבת גיטרות ספרדיות עם כלי הקשה אפריקאיים. דוגמה טובה לשיר סון קלאסי הינו שיר הצ'אן צ'אן Buena Vista Social Club ביותר המפורסמת הקובנית ללהקה השייך, הפופולארי (Chan Chan) (אשר כללה גם חלק מהזמרים הקובנים המפורסמים ביותר בהיסטוריה, בניהם איברהים פרו (Compay Segundo) סגונדו וקומפאי (Ibrahim Ferrer)).

שיר הצ'אן צ'אן:

סלסה - הסלסה התפתחה למעשה מה"סון" הקובני והיא אולי המוזיקה הקצבית המזוהה ביותר עם המוזיקה הלטינית בעולם.

ממבו (Mambo) - הממבו התחיל כסגנון ריקוד אשר נוגן על ידי להקות ה-Charangas (מכאן שמה של הגיטרה הקטנה Charanga) אשר ניגנו מקטעים של אלתור במסגרת שירי ה-Danzon. הממבו מתאפיין במוזיקה קצבית והוא דומה במקצת לסגנון הסלסה.

Rumba - סגנון מוזיקה אפריקאי במהותו, הכולל כלי הקשה רבים ושירה.

את כלל סגנונות המוזיקה האלו תוכלו לשמוע מדי ערב ב-Casa de la musica שבהוואנה וטרינידד, ב-Casa de las Tradiciones שבסנטה ספורה או בכל אחד ממאות מועדוני ההופעות החיות הפזורות ברחבי הערים בקובה. המוזיקה בקובה היא הדת הפופולארית מכולם והיא הפסקול התמידי של קצב החיים באי. אל תפספסו הופעה בשום מחיר.

ספורט - בניגוד לשאר המדינות הלטיניות, את ההשפעות הספורטיביות קיבלה קובה בעיקר משכנתה הצפונית, ארה"ב, ועל כן הספורט הלאומי החשוב והפופולארי ביותר הינו הבייסבול. בנוסף,

פופולאריים כאן הכדורגל, הכדורסל, הכדורעף והאתלטיקה. כמו כן, תחום האגרוף בקובה זוכה מזה שנים להצלחה מסחררת ברחבי העולם.

דת - במאה ה-16, הספרדים הביאו עמם את הדת הקתולית, אשר הינה הדת השולטת במדינה עד ימינו. עם כינון המשטר הקומוניסטי בתחילת בשנות ה-60, אשר מגדיר עצמו כאתאיסטי, נחלש מעמדה של הכנסייה הקתולית באי, באופן ניכר. יחד עם זאת, בשנים האחרונות, כחלק מהרפורמות והמתינות שמגלה השלטון הקובני בראשות ראול קסטרו, חזר מעמדה של הכנסייה לתפקידו הערכי בחיי התושבים והמיסות בימי ראשון חזרו להיות מלאות מתפללים. כיאה למדינה המשלבת דת קתולית עם התחבובות שצמחו איתה, קנסו לראשונה את המזון המיושן בקואטלה הטרבויות Santería האפריקאיות, אשר הגיעו לכאן עם העבדים במאה ה-18. את קהילות ה-Santería תוכלו לפגוש ברחבי האי, אך הן בולטות במיוחד בדרום המדינה ובעיקר בסנטיאגו.

חשמל ומתאמים לשקע

תשתית החשמל בקובה רעועה למדי והפסקות חשמל הן לא עניין נדיר בשגרה היומיומית, קחו זאת בחשבון. החשמל זהה לזה שבארה"ב, עם מתח של 110V ותדירות של 50HZ. אך בקאסות ובמקומות ציבוריים רבים תוכלו למצוא גם שקעים של 220V כפי שנהוג בארץ. כך או כך מומלץ להביא אתכם מתאמים לשקעים אמריקאים.

הפרשי שעות מהארץ

הפרש השעות בין קובה לישראל הוא שבע שעות.

שגרירות וקונסוליות ישראל

החל מ-1973, לקובה וישראל אין יחסים דיפלומטיים רשמיים, אך כל הישראלים רשאים להיכנס באופן חופשי למדינה (למידע נוסף ראו סעיף "ויזה ותהליכי מעבר גבול"). במקרה של בעיה כלשהי ניתן לפנות לשגרירות ישראל בקנדה ודרכם להפנות את הבעיה לשגרירות הקנדית בקובה (ישנו היתר שמאפשר לקנדיים לעזור לאזרחים ישראלים בעת הצורך).

שגרירות ישראל בקנדה:

- כתובת: 50 O'Connor Street, Ottawa, Ontario
- טלפון: +16135676450
- שעות קבלת קהל: 10:00-13:00. שני עד שישי.
- פקס: +16135679878
- אימייל: info@ottawa.mfa.gov.il
- אתר אינטרנט: ottawa.mfa.gov.il

שגרירות קנדה בקובה:

- כתובת: calle 30, #518 esquina ave. 7a, miramar, havana
- טלפון: +537242516
- פקס: +537242044
- אתר אינטרנט: www.canadainternational.gc.ca/cuba/index.aspx?lang=eng

קהילה יהודית

על פי העדויות, היהודים הראשונים בקובה הגיעו לכאן בתחילת המאה ה-16 בעקבות האינקוויזיציה הספרדית, אולם מרביתם איבדו מאז את זהותם והתבוללו בקרב המקומיים. ההגירה היהודית השנייה והמשמעותית חלה בתחילת המאה ה-20, בעיקר במהלך מלחמת העולם השנייה אז מצאו יהודים רבים מקלט בקובה ובהוואנה בפרט. טרם ההפיכה הקובנית ועלייתו של קסטרו לשלטון ידעה הקהילה היהודית בקובה תקופה של שגשוג עם כ-15,000 אלף יהודים וכחמישה בתי כנסת אשר שירתו את הקהילה בהוואנה לבדה. אולם, עם עלייתו של קסטרו והמשטר הקומוניסטי לשלטון, היגרו מרבית היהודים לארה"ב ולמדינות השכנות והותירו את הקהילה הרוסה ופגועה. בעשרים השנה האחרונות חלה פריחה מחודשת בקהילה היהודית באי. בתי כנסת ישנים שופצו ונפתחו מחדש והקהילות היהודיות חיזקו את הקשרים התרבותיים והקהילתיים בין היהודים בערים הגדולות. כיום, מונה הקהילה בקובה כ-1,700 יהודים (1,200 מהם נמצאים בהוואנה והשאר מפוזרים בין הערים השונות) ובמדינה פועלים ארבעה בתי כנסת, שלושה בהוואנה ואחד בסנטיאגו.

קישורים רלוונטיים

- בכדי לקרוא עוד על ההיסטוריה והתרבות המרתקים של קובה ראו he.wikipedia.org/wiki/קובה
- אתר הבית של מפעל הרום המפורסם ביותר בקובה, הוואנה קלאב - havana-club.com
- אתר המציג מועדים של אירועים ופסטיבלים בקובה (באנגלית) - www.paradiso.cu

-
- מפה טובה של קובה: www.ezilon.com/maps
 - מפה של קובה על פי חלוקה ל-16 מחוזות מוניציפליים: www.cubaverdad.net/images

[מתלבטים מה לקחת לטיול הגדול? רשימת הציוד המומלצת של מומחי רשת למטייל ואתר "עפתי"!! <<](#)
[ההכנות לטיול מבלבלות אתכם? בואו ללמוד מהתרמילאים הוותיקים במדור "עצות המומחים" »](#)

סרטון על קובה עם צילומי וידאו מרהיבים ממחוזות שונים במדינה (מומלץ!):

קחו אותנו איתכם - אתם מוזמנים להמשיך לגלוש ולהתעדכן באתרינו במהלך החופשה שלכם בחו"ל

afty.lametayel.co.il